

Saksframlegg

Arkivsak-dok.
Saksbehandler

19/3770-1
Bernt Skutlaberg

Utvalg	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda	03.06.2019
Hovedsamarbeidsutvalget	03.06.2019
Administrasjonsutvalget	04.06.2019
Fylkesutvalget	04.06.2019

Høring av forslag til forskriftsendringer ang. fraværsgrensen og trafikkopplæring

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

Fylkesutvalget mener at innføring av nye unntak fra fraværsgrensen i videregående skole bør vente til etter at evalueringen av ordningen er gjennomført våren 2020.

2. SAMMENDRAG

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag om endringer i reglene om fraværsgrensen i videregående skole, slik at gjennomføring av trafikkopplæringen kan utgjøre dokumentert fravær som kan unntas fraværsgrensen. Unntaksforslaget gjelder for trafikkopplæring til førerkort klasse B og er begrenset til å gjelde fravær for deler av den obligatoriske delen av opplæringen.

Fylkesrådmannen mener at en slik endring bør vente til etter at den helhetlige gjennomgangen og evalueringen av fraværsgrensen er gjennomført våren 2020.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring et forslag til endringer i forskrift til opplæringsloven og forskrift til friskoleloven. Forslaget innebærer at deler av trafikkopplæringen til førerkort klasse B kan anses som dokumentert fravær, og dermed unntas fra reglene om fraværsgrensen for elever i videregående skole. Dette skal gjelde for deler av den obligatoriske delen av trafikkopplæringen til førerkort klasse B.

Høringsfristen er 7. juni 2019.

Forslaget følger av Granavolden-plattformen som sier at «*fravær grunnet obligatoriske timer for trafikkopplæring skal unntas fra fraværsgrensen*».

Fraværsgrensen i videregående skole definerer hvor mye udokumentert fravær elever kan ha i det enkelte fag. Overskrides grensen, får ikke eleven halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter hvis det ikke kan dokumenteres at fraværet skyldes grunner som er opplistet i forskriften. Trafikkopplæring er ikke nevnt her.

Fra flere hold er det kommet signaler om at gjeldende fraværsregler gjør at elever har problemer med å kombinere trafikkopplæring og skole.

3.1 Gjeldende fraværsgrense og fraværsregler

Høsten 2016 innførte Kunnskapsdepartementet regler om fraværsgrense for elever i videregående skole. Reglene følger av forskrift til opplæringsloven § 3-3 fjerde ledd. Læringer, lære kandidater eller deltakere i videregående opplæring for voksne omfattes ikke av dette.

Elever som har mer enn 10 prosent udokumentert fravær i et fag, vil som hovedregel ikke ha rett til å få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter i faget. Dersom årsaken til fraværet gjør det klart urimelig at 10-prosentgrensen skal gjelde, kan rektor bestemme at en elev med inntil 15 prosent udokumentert fravær også kan få vurdering med karakter. Selv om fraværet er over 10 (eventuelt 15) prosent kan en likevel få vurdering med karakter hvis en kan dokumentere at fraværet kommer av følgende årsaker nevnt i § 3-47 i forskriften:

- helse- eller velferdsgrunner,
- arbeid som tillitsvalgt,
- politisk arbeid,
- hjelpearbeid,

- lovpålagt oppmøte,
- representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå
- ved religiøse høytider for andre trossamfunn enn Den norske kirke.

Elevene har i flg. forskriftens § 3-3, tredje ledd plikt til å møte opp og delta aktivt i opplæringen slik at læreren har grunnlag for å vurdere deres kompetanse. Stort fravær eller andre særlige grunner kan føre til at læreren ikke har tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for å sette karakter. Dette gjelder uavhengig av om eleven har gått over fraværsgrensen eller ikke. At disse reglene gjelder parallelt med reglene om fraværsgrensen, er presisert i § 3-3, fjerde ledd.

Departementet legger opp til en helhetlig gjennomgang og evaluering av reglene om fraværsgrensen fram til våren 2020 slik at departementet får et godt grunnlag for å vurdere om det er behov for justeringer.

Tilsvarende regler gjelder for friskolene.

3.2 Trafikkopplæringen

Trafikkopplæringsforskriften kapittel 11 definerer hvilke deler av trafikkopplæringen som er obligatorisk. Opplæringen for førerkort klasse B er inndelt i fire trinn og har flg. obligatoriske timer:

Trinn 1:	17 timer trafikalt grunnkurs.
Trinn 2:	1 times veiledningssamtale som avslutning på trinn 2.
Trinn 3:	4 timers sikkerhetskurs på bane. 1 times veiledningssamtale etter avslutning av trinnet.
Trinn 4:	13 timers sikkerhetskurs som inkluderer flg. deler: - Del 1: 2 timers undervisning om bilkjøringens risiko. - Del 2: 5 timer praktisk øving i landeveiskjøring. - Del 3: 4 timers undervisning i planlegging og kjøring i variert trafikkmiljø. - Del 4: 2 timers refleksjon og oppsummering.

I tillegg kommer teoretisk og praktisk førerprøve.

4. DEPARTEMENTETS FORSLAG

Departementet ønsker å legge bedre til rette for at elever skal kunne kombinere trafikkopplæring med videregående opplæring. Mange har behov for førerkort i senere yrkesliv. Særlig gjelder dette søkere til læreplass. For de er det en fordel å ha påbegynt trafikkopplæringen før de starter læretiden. Derfor mener departementet at det er hensiktsmessig å unnta deler av trafikkopplæringen fra fraværsgrensen.

Samtidig understreker departementet viktigheten av at elevene må være til stede og delta aktivt i opplæringen. Derfor ønsker en å begrense unntaksmulighetene for trafikkopplæring til de delene det ikke kan forventes at elevene kan ta utenom skoletid.

Trafikalt grunnkurs (trinn 1) bør, etter departementets vurdering, ikke gi grunnlag for unntak fra fraværregelen. Dette bør elevene kunne ta utenom skoletiden.

Trinn 2 til 4 består av 19 obligatoriske timer. To av disse er trinnevalueringer som elevene kan ta etter skoletid. Departementet foreslår at det ikke gis unntak for disse.

Trinn 3 inneholder sikkerhetskurs på bane (4 timer). Norges Automobil-Forbund (NAF) eier og drifter 26 øvingsbaner rundt om i landet, og åpningstidene er hverdager fra kl. 8 til 16. Kjøreskolene er avhengige av banenes åpningstider. Mange elever vil måtte påregne noe reisetid, og dermed kommer dette sikkerhetskurs i konflikt med elevenes skoledag. Departementet foreslår å unnta denne delen av trafikkopplæringen fra fraværs grensen.

Trinn 4 inneholder 13 timer obligatorisk sikkerhetskurs på veg (se oversikten i pkt. 3.2). Det er et krav at hver av de fire delene tas samlet, men ikke at delene utføres i sammenheng. Departementet mener at del 1 (2 timer) og del 4 (2 timer) kan gjennomføres på kveldstid/helg, og at disse delene derfor kan tas utenom skoletid. Del 2 (5 timer) og del 3 (4 timer) inkluderer praktisk trafikkopplæring i variert trafikkmiljø, og departementet foreslår å unnta disse to delene fra fraværs grensen.

Departementet foreslår dermed at 4 timer obligatorisk sikkerhetskurs på bane og 9 av 13 timer obligatorisk sikkerhetskurs på veg unntas fraværs grensen. Øvrige obligatoriske trafikkopplæringstimer forventer en at elevene tar utenom skoletid.

Departementet mener at rimelig reisetid bør være omfattet av det dokumenterte fraværet. Derfor ser en det lite hensiktsmessig å sette en absolutt maksgrense definert i antall timer. Det bør være tilstrekkelig å vise til de konkrete delene av trafikkopplæringen som skal kunne unntas fra fraværs grensen.

Selv om teoretisk og praktisk førerprøve må avlegges innenfor trafikkstasjonenes åpningstider, foreslår departementet ikke å unnta førerprøvene fra fraværs grensen. En mener at de unntaksmulighetene som er nevnt ovenfor gir en tilstrekkelig balanse mellom hensynet til elevenes tilstedeværelse på skolen og det behovet elevene har for å kunne gjennomføre den obligatoriske trafikkopplæringen.

Forskriftsendringene vil kunne medføre visse justeringer i de skoleadministrative systemene, og departementet forutsetter at eventuelle kostnader til dette dekkes innenfor ordinære økonomiske rammer.

Departementet foreslår at § 3-3 fjerde ledd i forskrift til opplæringsloven skal lyde slik (endringsteksten står i kursiv):

I vidaregåande skole skal eleven ikkje få halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter ved fråvær i meir enn 10 prosent av timane i faget. Eleven kan likevel få vurdering med karakter dersom det er dokumentert at fråvær i meir enn 10 prosent av timane i faget skyldast slike grunnar som er nemde i § 3-47 femte ledd bokstav a til f og åttande ledd. *Det same gjeld dersom fråværet skyldast følgjande delar av den obligatoriske trafikkopplæringa til førarkort klasse B: sikkerhetskurs på bane og andre og tredje del av sikkerhetskurs på veg, jf. trafikkopplæringsforskriften kapittel 11.* Dersom årsaka til fråværet gjer det klart urimeleg at fraværs grensa på 10 prosent skal gjelde, kan ein elev som har inntil 15 prosent udokumentert fråvær i eit fag, også få vurdering med karakter. Avgjerda ligg hos rektor. Læraren må i alle høve ha tilstrekkeleg grunnlag for å gi halvårsvurdering med karakter eller standpunktvurdering, jf. tredje ledd.

Tilsvarende endring foreslås i forskrift til friskolelovens § 3-3.

Endringen skal gjøres gjeldene fra 1. august 2019.

5. FYLKESRÅDMANNENS VURDERINGER

Fylkesrådmannen forstår intensjonen med departementets forslag, men ville vurdert disse endringene i sammenheng med andre endringer i forskriften. Departementet legger opp til en helhetlig gjennomgang og evaluering av reglene om fraværsgrensen fram mot våren 2020. Den foreslåtte endringen bør, etter fylkesrådmannens vurdering, vente til evalueringen er gjennomført slik at alle endringer og justeringer kan skje samtidig og i et helhetlig perspektiv. Selv om Granavolden-plattformen nevner at fravær grunnet obligatorisk trafikkopplæring skal unntas fra fraværsgrensen, ser ikke fylkesrådmannen at forskriftsendringen er så påkrevd at en ikke kan vente til evalueringen er avsluttet.

Forskriftsendringen vil føre til merarbeid for lærere og skoleledere og dermed bidrar til mer tidstyveri og byråkrati i den videregående skolen. Rutinene for fraværsføring må endres. I tillegg må de gamle skoleadministrative systemene justeres ett år før disse skal erstattes. Dette bør unngås.

Fylkesrådmannen stiller seg også undrende til at åpningstidene ved NAFs øvingsbaner brukes som argument for forskriftsendringen. Elevene betaler for bruken, og NAF må forholde seg til at åpningstider må reguleres ut fra etterspørsel og brukernes behov.

6. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen er uenig i at en, på nåværende tidspunkt, innfører en nytt og enkeltstående unntak fra fraværsgrensen. Dette bør vente til evalueringen av ordningen er gjennomført våren 2020 og sees i sammenheng med eventuelle andre justeringer og endringer som måtte komme som følge av evalueringen.

7. TIDLIGERE BEHANDLING

Saken legges fram for Yrkesopplæringsnemnda 3.6.2019 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Saken legges fram for hovedsamarbeidsutvalget 3.6.2019 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Saken legges fram for administrasjonsutvalget 4.6.2019 med slikt forslag til vedtak:

Saken tas til etterretning.

Vedlegg

Høringsnotat-forslag-til-forskriftsendringer-fraværsgrensen-og-trafikkopplæring